

ISTORIJOS SAMPROTAUJAMOJO POBŪDŽIO TEKSTO (RAŠINIO) KŪRIMO VERTINIMO KRITERIJAI

Kriterijai				
	Šaltinių naudojimas	Istorijos žinios	Analizė	Rašinio struktūra ¹
5 taškai	<p>Puikus. Visų pateiktų šaltinių visi teiginiai², įskaitant ir detales, tinkamai ir reikšmingai naudojami nagrinėjamo klausimo kontekste³; atsižvelgta į šaltiniuose esančius požiūrių panašumus ir skirtumus; nurodyta šaltinių paskirtis, jų teikiamos informacijos objektyvumas.</p>	<p>Išsamios žinios. Pateikti visi istorijos faktai yra tinkami ir reikšmingi, papildo nagrinėjamo klausimo kontekstą; jų yra užtekstinai, kad visapusiškai atskleistų nagrinėjamą klausimą; nėra klaidų, pateikiant istorijos faktus; sistemingai ir tinkamai vartojamos visos istorijos sąvokos⁴ nagrinėjamo klausimo kontekste.</p>	<p>Detali analizė. Išsamus priežasties ir pasekmės ryšių, aplinkybių ir kitų istorinių sąsajų nustatymas bei paaiškinimas; panašumų ir skirtumų paaiškinimas; šaltinių teiginių tikslingas integravimas į istorinį kontekstą; tezės ir savo požiūrio pagrindimas įtikinamais argumentais ir samprotavimu; nagrinėjamo klausimo tikslingas struktūravimas ir dalinių išvadų pateikimas.</p>	<p>Puikus struktūravimas. Įvade pateikta aiški ir konkreti pagrindinė tezė⁵; dėstymo dalis planinga, tinkamas skaidymas pastraipomis⁶, užtikrintas vientisumas; baigiamojoje dalyje apibendrinimas dera su pagrindine teze ir dalinėmis išvadomis. Įskaitomas, tvarkingas raštas.</p>
4 taškai	<p>Tinkamas naudojimas. Visų pateiktų šaltinių iš esmės visi teiginiai yra tinkamai ir reikšmingai naudojami nagrinėjamo klausimo kontekste; atsižvelgta į šaltiniuose esančius požiūrių panašumus ir skirtumus; nurodyta šaltinių paskirtis, jų teikiamos informacijos objektyvumas, tačiau pasitaiko nereikšmingų trūkumų.</p>	<p>Pakankamos žinios. Pateikti iš esmės tinkami ir reikšmingi istorijos faktai, papildantys nagrinėjamo klausimo kontekstą; jų yra iš esmės užtekstinai, kad atskleistų nagrinėjamą klausimą; nėra esminių klaidų, pateikiant istorijos faktus; vartojamos tinkamos sąvokos nagrinėjamo klausimo kontekste.</p>	<p>Tinkama analizė. Iš esmės tinkamas priežasties ir pasekmės ryšių, aplinkybių ir kitų istorinių sąsajų nustatymas bei paaiškinimas; panašumų ir skirtumų paaiškinimas, šaltinių teiginių integravimas į istorinį kontekstą; tezės ir savo požiūrio pagrindimas tinkamais argumentais ir samprotavimu; nagrinėjamo klausimo tinkamas struktūravimas ir dalinių išvadų pateikimas.</p>	<p>Tinkamas struktūravimas. Įvade pateikta tinkama tezė; dėstymo dalis planinga, tinkamas skaidymas pastraipomis, tačiau yra vienas kitas trūkumas; baigiamojoje dalyje apibendrinimas dera su pagrindine teze ir dalinėmis išvadomis, tačiau yra vienas kitas trūkumas. Įskaitomas raštas.</p>
3 taškai	<p>Iš dalies tinkamas naudojimas. Tik dalies pateiktų šaltinių daugelis teiginių yra tinkamai ir reikšmingai naudojami nagrinėjamo klausimo kontekste; iš dalies atsižvelgta į šaltiniuose esančius požiūrių panašumus ir skirtumus; netinkamai nurodyta šaltinių paskirtis, jų teikiamos informacijos objektyvumas arba</p>	<p>Iš dalies pakankamos žinios. Pateikti ne visi tinkami ir reikšmingi istorijos faktai, papildantys nagrinėjamo klausimo kontekstą, arba jų yra nepakankamai, kad atskleistų nagrinėjamą klausimą; pasitaiko klaidų, pateikiant istorijos faktus; vartojamų sąvokų nedaug arba jos tik iš dalies tinkamos</p>	<p>Iš dalies tinkama analizė. Dalies priežasties ir pasekmės ryšių, aplinkybių ar kitų istorinių sąsajų nustatymas, nenuodugnus paaiškinimas; dalies panašumų ir skirtumų paaiškinimas; dalies šaltinių teiginių integravimas į istorinį kontekstą; tezės ir savo požiūrio dalinis</p>	<p>Iš dalies tinkamas struktūravimas. Įvade netinkamai ar neaiškiai pateikta tezė; dėstymo dalis tik iš dalies planinga, skaidymas pastraipomis iš dalies tinkamas, stinga vientisumo; baigiamojoje dalyje apibendrinimas iš dalies dera su pagrindine teze arba dalinėmis išvadomis. Vietomis gali</p>

	pasitaiko viena kita klaida.	nagrinėjamo klausimo kontekste.	pagrindimas argumentais ir samprotavimu; nagrinėjamo klausimo nenuodugnus struktūravimas ir dalinių išvadų formulavimas.	pasitaikyti sunkiai įskaitomas raštas.
2 taškai	Fragmentiškas naudojimas. Naudojami tik keli šaltinių teiginiai, kurie tinkami ir reikšmingi nagrinėjamo klausimo kontekste, arba jų yra nepakankamai; nepakankamai atsižvelgta į požiūrių panašumus ir skirtumus; pasitaiko klaidų, įvertinant šaltinių paskirtį ar jų teikiamos informacijos objektyvumą arba to nėra.	Fragmentiškos žinios. Pateikta tik keletas tinkamų ir reikšmingų istorijos faktų, papildančių nagrinėjamo klausimo kontekstą; pasitaiko klaidų, pateikiant istorijos faktus; minimaliai vartojamos būtinos sąvokos arba jos ne visada tinkamos nagrinėjamo klausimo kontekste.	Fragmentiška analizė. Bandoma apibūdinti vieną kitą priežasties ir pasekmės ryšį, aplinkybę ar kitą istorinę sąsają, ją retai gebama paaiškinti; nedidelės dalies panašumų ir skirtumų paaiškinimas; kai kurių teiginių integravimas į istorinį kontekstą; bandoma kai kuriais argumentais ir galbūt samprotavimu pagrįsti tezė ir savo požiūrį; nagrinėjamo klausimo struktūravimas ir dalinių išvadų formulavimas yra atsitiktinis arba jų nėra.	Fragmentiškas struktūravimas. Bandoma rašinį skaidyti į tris pagrindines dalis (įvadą, dėstymą ir apibendrinimą), tačiau tik viena iš jų atitinka savo paskirtį arba visos trys dalys yra su žymiais trūkumais. Vietomis gali būti sunkiai įskaitomas raštas.
1 taškas	Labai fragmentiškas naudojimas. Yra tik vieno ar daugiau šaltinių kelių teiginių ar detalių atkartojimas; siekių vertinti šaltinį arba požiūrius beveik nėra.	Labai fragmentiškos žinios. Pateiktas vienas kitas tinkamas, tačiau ne visuomet reikšmingas istorijos faktas, papildantis nagrinėjamo klausimo kontekstą; gausu klaidų, pateikiant istorinius faktus; neįvartojamos būtinos sąvokos arba jos daugeliu atvejų nėra tinkamos nagrinėjamo klausimo kontekste.	Labai fragmentiška analizė. Pasakojimo forma atkartoti elementarus faktai ar teiginiai; palyginimų ar paaiškinimų nėra; iš esmės nėra integruojama į istorinį kontekstą; samprotavimų iš esmės nėra; nagrinėjamas klausimas nestruktūruotas, nėra dalinių išvadų.	Labai fragmentiškas struktūravimas. Bandoma rašinį skaidyti į tris pagrindines dalis (įvadą, dėstymą ir apibendrinimą), tačiau nė viena iš jų neatitinka savo paskirties. Gali būti daugelyje vietų sunkiai įskaitomas raštas.
0 taškų	Nesinaudojama pateiktais šaltiniais. Nėra pasiremta nė vienu šaltiniu.	Nėra pateikta istorijos konteksto žinių. Nėra pateikta nė vieno papildomo fakto, kuris rodytų aptariamo klausimo konteksto suvokimą.	Nėra analizės. Nepateiktas nė vienas analizės elementas.	Darbas visai nestruktūruotas. Nėra nė vienos aiškios rašinio dalies arba raštas sunkiai įskaitomas.

¹ **Struktūra** – pateikiamo teksto skaidymas į tris pagrindines dalis: įvadą (įžangą), dėstymą (temos plėtojimą, klausimo sprendimo aiškinimą) ir apibendrinimą (išvadas, pabaigą).

² **Teiginys** – asmens ar institucijos suformuluotos ir pateiktos prielaidos, išvados ar kt.; duomenys (faktai).

³ **Kontekstas** – nagrinėjamų faktų, įvykių, reiškinčių istorinės aplinkybės, sąlygos, aplinka.

⁴ **Istorijos sąvokos** – terminai, nusakantys abstrakčias idėjas, apibendrinimus, padedantys suprasti su istorijos idėjomis, reiškiniais ir įvykiais susijusią informaciją; asmenvardžiai, vietovardžiai, objektų pavadinimai.

⁵ **Tezė** – trumpai suformuluotas pagrindinis asmeninių požiūrį atspindintis teiginys, kurį siekiama įrodyti.

⁶ **Pastraipa** – rišlių sakinių grupė, siejama vienos pagrindinės minties.

Rašinio taškų siejimas su pasiekimų lygiais

Taškų suma	Pasiekimų lygis
18–20	Aukštesnysis
12–17	Pagrindinis
9–11	Patenkinamas
6–8	Slenkstinis
0–5	Nepatenkinamas
